

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ОСВІТА І ЗДОРОВ'Я ПІДРОСТАЮЧОГО ПОКОЛІННЯ

ФАКУЛЬТЕТ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ,
СПОРТУ І ЗДОРОВ'Я

Український державний університет
імені Михайла Драгоманова

2024 р.

УДК 37.016:613]:005.745
0-72

Матеріали VI Міжнародного симпозиуму «Освіта і здоров'я підрастаючого покоління»: Зб. наук. Праць / За ред. Білик В.Г. Вип. 6. К.: Алатон, 2024. 227 с.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

Андрущенко Віктор Петрович – ректор Українського державного університету імені Михайла Драгоманова, академік НАПН України, Член кореспондент НАН України, доктор філософських наук, професор.

Тимошенко Олексій Валерійович – декан факультету фізичного виховання, спорту і здоров'я, Українського державного університету імені Михайла Драгоманова, доктор педагогічних наук, професор.

Білик Валентина Григорівна – завідувачка кафедри здоров'язбережувальної освіти та фізичної рекреації Українського державного університету імені Михайла Драгоманова, доктор педагогічних наук, професор.

ISBN 978-617-7834-38-9

© Редакційна колегія, 2024
© Автори статей, 2024
© Видавництво «Алатон», 2024

ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ОСНОВ ЗДОРОВ'Я ДО СТАТЕВОГО ВИХОВАННЯ УЧНІВ СТАРШОЇ ШКОЛИ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Лахтіонов Ігор Юрійович

студент 2 курсу магістратури спеціальності Середня освіта «Здоров'я людини», Українського державного університету імені Михайла Драгоманова

Шеремет Інеса Володимирівна

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри здоров'язбережувальної освіти та фізичної рекреації Українського державного університету імені Михайла Драгоманова

Челнокова Марія Сергіївна

старший викладач кафедри здоров'язбережувальної освіти та фізичної рекреації Українського державного університету імені Михайла Драгоманова

В сучасній педагогіці статеве виховання це унікальна система педагогічних, психологічних та медичних заходів, безпосередньо спрямованих на виховання у підростаючого покоління обміркованого, розумного, здорового ставлення до питань статі та міжстатевих зв'язків. Принцип статевого виховання за змістом включає формування відчуття статі, анатомо-фізіологічні особливості дітей і підлітків, свого соціального призначення в сучасному світі, виховання навичок гігієни статі та статевого життя, надання актуальної інформації з питань особливості захворювань і уражень статевих органів, а також систематичний, цілеспрямований розвиток у дітей навичок емоційних, романтичних відносин між статями, вміння ладнати з власними почуттями та вчинками. Задачі сексуальної освіти стосуються формування в дітей, підлітків та молоді між статевої етики, сучасної культури інтимних відносин, естетики та гігієни, любові, кохання та сімейного життя, наукових знань про фізіологічні особливості організму, морально-етичні норми і стосунки між особами протилежної статі.

Основними напрямками за якими може здійснюватися статеве виховання підлітків: під час повсякденного спілкування хлопчиків та дівчат з дитячих років, у спільному навчанні та відпочинку, через помірковане виховання в питаннях дружби, товариства, любові, в підлітковому віці; у питаннях вікових змін організму в процесі дорослішання, між статевої моралі, через безпосередній вплив сім'ї та ознайомлення старшокласників з основами підготовки до сімейного життя. В

сучасному світі культура статевого життя невід'ємна частина культури всього суспільства. Сукупність різноманітних причин та обставин спричинили те, що психосексуальна культура нашого суспільства виявилася досить низькою. Ситуація, що склалася, спричиняє виникнення безліч проблем, які значно впливають на здоров'я, психіку і особисте щастя. У будь-якого народу культура статевого життя повністю залежить від сформованої статевої свідомості. Це причина того, що виникла необхідність формування і розробки сучасної етики з питань статі, яка увібрала би зразки і принципи поведінки в статевого життя, які спираються на сучасні знання в цій галузі. Вони повинні враховувати оптимальні біологічні, психологічні, соціальні та етичні характеристики, які можуть слугувати прикладами для виховання. Введення в соціум сексуальної поведінки проявляється в своєчасному засвоєнні суспільних і сексуальних норм, в сексуальній культурі, яка зумовлена статевим та сексуальним вихованням, і в сексуальному досвіді. Поняття «культура» походить від лат. «culture», що означає розвиток, освіта, виховання. Також вона відображає певні співвідношення розвитку суспільства на різних етапах та включає рівень вихованості людей, освіченості, а також рівень володіння ними якоюсь областю діяльності або знань. Якщо мати на увазі психосексуальну культуру, маємо зазначити, що вона є невід'ємною складовою загальної внутрішньої культури людини, має формувати такі норми поведінки, які відповідає загальноприйнятим нормам і вимогам того суспільства, в якому формується особистість людини. Сексуальна освіта та психосексуальна культура переда-

ється від старшого покоління до молодого покоління, формує індивідуальну й масову статево свідомість. Історично шляхи цієї передачі позначаються терміном «статеве виховання» (але в наш час науковці більш схильються до терміну «сексуальна освіта»), яка має в своїй основі вплив людства на психосексуальне становлення і розвиток людини. Значну частину роботи у формуванні статевої свідомості бере на себе освіта – знання про фізіологію, статеві відмінності і психологію статі, психосексуальні стосунки і процеси. Для формування статевої свідомості за допомогою виховання можна розглядати передові форми соціалізації особистості. Статеве освіта – частина загального процесу педагогічної роботи навчального закладу та родини, що забезпечує правильний статевий розвиток молоді та дітей [1].

Мета статевого виховання в сучасному закладі освіти це формування статевої культури, ознайомлення з фізіологічними особливостями, навичками гігієни та етики статі та статевого стосунків.

Задачею статевого виховання є анато-мо-фізіологічна просвіта учнів, формування в

школярів відчуття статі та соціального та суспільного призначення як представника статі, а також виховання навичок гігієни статевого стосунків у підростаючого покоління.

Сексуальне виховання має навчити підростаюче покоління піклуватися про своє соматичне та психологічне здоров'я та безпеку та вміти формувати надійні гармонійні стосунки. Тому, фахове впровадження статевого виховання та сексуальної освіти має допомогти уникнути таких проблем, як ранні статеві відносини, сексуальне насильство, небажані вагітності, поширення захворювань, що передаються статевим шляхом тощо.

Існує думка, що діти, підлітки та молодь знаються на цій важливій темі значно краще за батьків, вчителів – в Інтернеті читають. Але не завжди вони мають достатньо необхідних знань, щоб самостійно проаналізувати набуту інформацію чи перевірити її достовірність. Саме на цьому етапі на допомогу мають прийти дорослі (батьки, вчителі, психологи, медики) – дати вичерпні відповіді на запитання, що турбують, підтримати, пояснити незрозуміле та скерувати.

Список використаних джерел

1. Говорун Т.В. Кікінеджи О.К. Статевість та сексуальність (посібник для студентів педагогічних ВНЗ) Тернопіль: Навчальна книга, 1999.
2. Кухаренко В.М. Теорія та практика змішаного навчання: монографія / С.М. Березенська К.Л. Бугайчук Т.О. Олійник, О.В. Рибалко та

ін.; за ред. В.М. Кухаренка. – Харків: Міськдрук, НТУ ХП, 2016. 284 с.

3. Кравець В.П. Теорія і практика дошлюбної підготовки молоді. К.: Київська правда, 2000.

ВПЛИВ ВОЄННОГО СТАНУ НА ФУНКЦІОНУВАННЯ ОРГАНІЗМУ ШКОЛЯРІВ, ЯК ПОТЕНЦІЙНА ПРИЧИНА ІНТЕНСИФІКАЦІЇ ГЕРОНТОЛОГІЧНИХ ЗМІН В МАЙБУТНЬОМУ

Лебединець Наталія Віталіївна

кандидат біологічних наук, доцент кафедри біології Українського державного університету імені Михайла Драгоманова

Головко Таміла Вадимівна

магістр ІМб групи природничого факультету Українського державного університету імені Михайла Драгоманова

В умовах повномасштабного вторгнення в Україні загострилася проблема старіння населення. Якщо ХХ століття демографи назвали «століттям зростання населення», то нинішнє – «століттям старіння». Найбільш

інтенсивно процес старіння суспільства відбуватиметься між 2010 і 2040 роками, коли в пенсійному віці опиняться післявоєнні покоління [1].